

SAMLET SAKSFRAMSTILLING

Arkivsak: 07/335

KU-avd.
Saksnr. 06 / 6573 doknr 37
Vedlegg III / av I

SS - HØRING - BIBLIOTEKREFORM 2014

Saksbehandler: Hans Gjerløw	Arkiv: C60
Saksnr.: Utvalg	Møtedato
14/07 Kultur- og fritidsutvalget	20.03.2007

Rådmannens innstilling til Kultur- og fritidsutvalget:

Rådmannen anbefaler at Kultur- og fritidsutvalget slutter seg til utredningen "Bibliotekreform 2014 med følgende merknader:

- Den foreslåtte konsolideringsprosessen bør bli frivillig. Videre må det åpnes for at andre type samarbeidsløsninger vil kunne være svar på de skisserte utfordringene
- Skal reformen kunne realiseres må staten følge opp sine forpliktelser gjennom de foreslåtte tiltak og bevilgninger
- Dagens Lov om folkebibliotek bør endres til å omfatte alle offentlige bibliotektyper for å sikre en best mulig utnyttelse av landets bibliotekressurser

Møtebehandling:

Kultur- og fritidsutvalget behandlet saken i møte den 20.03.2007:

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Kultur- og fritidsutvalgets vedtak:

Kultur- og fritidsutvalget slutter seg til utredningen "Bibliotekreform 2014 med følgende merknader:

- Den foreslåtte konsolideringsprosessen bør bli frivillig. Videre må det åpnes for at andre type samarbeidsløsninger vil kunne være svar på de skisserte utfordringene.
- Skal reformen kunne realiseres må staten følge opp sine forpliktelser gjennom de foreslåtte tiltak og bevilgninger.

Dagens Lov om folkebibliotek bør endres til å omfatte alle offentlige bibliotektyper for å sikre en best mulig utnyttelse av landets bibliotekressurser.

SAKSUTREDNING:**Bakgrunn:**

Sandefjord kommune mottok 23.01.2007 høringsbrev fra Kunnskapsdepartementet og Kultur- og kirke departementet vedrørende utredningen "Bibliotekreform 2014".

Mandatet for denne utredningen ble utformet i samsvar med de premissene som ble lagt til grunn i St.meld. nr. 48 (2002-2003) "Kulturpolitikk fram mot 2014". Utredningen er utført av ABM-utvikling på oppdrag av de to departementene og overlevert 25.09.2006.

Utredningen består av to deler:

"Bibliotekreform 2014. Del I: Strategier og tiltak"

"Bibliotekreform 2014. Del II: Norgesbiblioteket – nettverk for kunnskap og kultur"

Rådmannens forslag til høringsuttalelsen berører først og fremst del I da del II i hovedsak inneholder en dybdebeskrivelse av status i det totale, norske biblioteklandskap.

Departementene anfører i høringsbrevet at de tre viktigste elementene i den foreslåtte bibliotekreformen er:

Felles nasjonale digitale tjenester

Norgesbiblioteket – nettverk av bibliotek i Norge

Kompetanseutvikling for ansatte

Videre ber departementene spesielt om synspunkter knyttet til forslagene om endret biblioteklov, et norsk digitalt bibliotek og konsolidering innen folkebiblioteksektoren.

En bør også merke seg at de foreslåtte tiltakene det gjøres rede for i utredning i hovedsak er tiltak som det vil være opp til staten å gjennomføre.

Hovedpunkter i utredningen

I denne oppsummeringen berøres først og fremst de områdene som er av betydning for folkebibliotekområdet. For øvrige forhold vises til utredningen.

- Generelt

Departementenes målsetting for biblioteksektoren i denne utredningen er:

"Målsettingen er at biblioteksektoren i 2014 skal bestå av et samhandlende nettverk av sterke og kompetente bibliotek. De skal tilby gode, relevante og oppdaterte tjenester og tilføre brukerne kunnskap, kompetanse og kulturopplevelse. Bibliotekene skal være synlige og gi gode og etterspurte tilbud på nettet, i forskningen og undervisningen og i lokalsamfunnet"

Departementet sier videre at

"Hovedutfordringen for bibliotekreformen vil være å gå fra et tradisjonelt, samlingsorientert bibliotek med fokus på interne systemer til reell brukerfokusering, et sterkere biblioteknettverk og felles digitale bibliotek"

- Bibliotekenes samfunnsoppdrag

Utredningen fastslår at bibliotekenes samfunnsoppdrag er å styrke kunnskapsutvikling, verdiskapning, kulturforståelse og kulturopplevelse i Norge. Bibliotekene skal utvikle rollen som demokratiske møteplasser og møte Grunnlovens §100 om å legge forholdene til rette for en åpen og opplyst offentlig samtale. Videre blir bibliotekene beskrevet som en del av den infrastrukturen som skal beskytte og fremme ytrings- og informasjonsfrihet.

Man peker i denne delen på tre tunge trender som spesielt betydningsfulle for bibliotekene:

Informasjon som kan digitaliseres, blir digitalisert
Betydningen av kunnskap og behovet for fornyelse av kunnskap øker
Norge blir i økende grad et flerkulturelt samfunn

- Morgendagens bibliotek

De fire hjørnesteinene i framtidens bibliotek er:

Tilgang til fysisk og digitalt materiale
Nettbasert tilgang til bibliotekskataloger, hjemmesider, portaler, informasjonstjenester og dokumenter i fulltekst
Profesjonell støtte til informasjonssøking og læring – i biblioteket og på nettet
Inspirerende møteplass for informasjonshenting, lesing, læring og opplevelse

For å oppnå dette ønsker man et tettere samarbeid ikke bare mellom enkeltbibliotek, men også mellom de ulike biblioteksektorene (folkebibliotek, universitet- og høyskolebibliotek, fag- og forskningsbibliotek, skolebibliotek).

- Målområde 1: Innhold og tjenester

Bibliotekene skal tilby digitalt innhold og nettbaserte tjenester ved å:
Etablere en felles abm-portal
Iverksette programmet Norsk digitalt bibliotek
Gi tilgang til sentrale kunnskapskilder gjennom lisenser og andre vederlagsordninger
Digitalisere viktige innholdsressurser
Videreutvikle biblioteket som læringsarena og læringsressurs
Videreutvikle kultur- og litteraturformidlingen i bibliotekene ved å:
Iverksette et program for litteraturformidling
Utvikle et handlingsprogram for å styrke bibliotek, arkiv og museer som lokalhistoriske sentre
Styrke og utvide de offentlige innkjøpsordningene for litteratur og andre media
Styrke bibliotekene som bidragsytere til inkludering, integrering og kulturelt mangfold

- Målområde 2: Struktur og organisering

Utredningen peker på at en av de største utfordringene vedrørende gjennomføring av reformen er de mange små bibliotek med begrensede ressurser og korte åpningstider. Det sies at

bibliotek med mindre enn 6-8 årsverk ikke vil være i stand til å levere de tjenester utredningen forutsetter.

Man ønsker derfor å sette i gang en konsolideringsprosess som omfatter bibliotek i flere kommuner som skal gå sammen om å etablere et felles konsolidert bibliotek, men med vanligvis minst én avdeling i hver av de kommunene konsolideringen omfatter.

Fylkeskommunene skal, gjennom et tett samarbeid med ABM-utvikling, være koordinator for å realisere de nye bibliotekene i samarbeid med kommunene.

Øvrige tiltak under dette kapitlet:

Videreutvikle det fysiske biblioteket ved å:

Etablere et investeringsprogram for biblioteklokaler

Utstyre alle bibliotek med trådløst høyhastighetsnett

Utvikle et brukerorientert og samarbeidende Norgesbibliotek ved å:

Etablere en transportordning for distribusjon av materiale mellom bibliotek i Norge

Endre dagens biblioteklovgivning for å sikre samarbeid i et nasjonalt biblioteknettverk.

Bibliotekloven bør endres slik at alle offentlige bibliotek, dvs. universitets- og høgskolebibliotek, skolebibliotek og øvrige bibliotek ved offentlig finansierte institusjoner, pålegges å delta i biblioteknettverket slik folkebibliotekene er pålagt i någjeldende biblioteklov

- Målområde 3: Kompetanse og forskning

Gjennomføringen av reformen vil kreve kompetanseutvikling på en rekke områder. Områder som peker seg ut, er ledelse av konsoliderte bibliotek, omstilling og utvikling, tjenesteutvikling, markedsføring, utnyttelse av teknologi, pedagogisk veiledning og litteraturformidling til ulike grupper.

Dette skal gjennomføres ved å utvikle et kompetanseutviklingsprogram nasjonalt.

Rådmannens kommentarer

Rådmannen ser det som positivt at de angjeldende departement nå har tatt initiativ til en utredning om bibliotekenes tiltenkte rolle i årene som kommer og hvilke tiltak staten vurderer å sette inn i denne sammenhengen.

Rådmannen er i hovedsak enig i perspektivene og hovedkonklusjonene i utredningen. Skal målsettingene i utredningen realiseres er det helt avgjørende at staten oppfyller sin del gjennom de foreslåtte tiltak med tilhørende bevilgninger.

Utfordringene spesielt rundt digitalisering av informasjon og kulturuttrykk vil kreve en betydelig innsats på nasjonalt plan da selv de større kommunene ikke vil ha mulighet til å håndtere disse utfordringene på egenhånd.

Folkebibliotekene har sterkt fokus på lese- og litteraturformidling overfor barn og ungdom. Denne satsingen må fortsette og det beskrevne programmet for litteraturformidling er viktig. I dette arbeidet vil en utvidelse av innkjøpsordningene for litteratur og andre media kunne gi et viktig bidrag.

Utredningen problematiserer utfordringen de små kommunene har med å svare på endringen i oppgavene som spesielt folkebibliotekene står overfor og foreslår en organisatorisk sammenslåing (konsolidering) av flere enheter. Rådmannen vil stille seg tvilende til om dette

vil løse problemet for de mindre kommunene. Slik rådmannen ser det handler dette mer om de små kommunenes mulighet til å gi sine innbyggere tjenester på samme nivå og kvalitet som de større kommunene. Skal man gjøre noe med dette handler det minst like mye om ressurser og prioriteringer i de enkelte kommuner som organisatoriske grep.

Uansett må en mulig konsolideringsprosess gjøres frivillig og man må tilstrebe et vinn-vinn resultat for de som går inn i en slik prosess. Erfaringene fra den pågående konsolideringsprosessen på museumsområdet må man også ta med seg inn i denne prosessen. Det bør også gå tydeligere fram at andre typer samarbeidsløsninger mellom kommunene kan være et svar på disse utfordringene. Fra Vestfold er det her nok å peke på allerede etablerte samarbeidsløsninger om bibliotektransport og felles samsøk (ett grensesnitt mot hele mediesamlingen i Vestfold) som gode samarbeidstiltak som har kommet alle kommunene i Vestfold til gode.

Dagens biblioteklov omfatter bare folkebibliotekene. Disse har gjennom bibliotekloven en forpliktelse til å delta i det nasjonale biblioteksystem. Denne forpliktelsen har i dag ikke bl.a. høgskole- og universitetsbibliotekene. Stadig flere studenter gjennomfører hele eller deler av studiet sitt andre steder enn ved undervisningsinstitusjonene. Dette medfører at det lokale bibliotek får oppgaven med å skaffe studentene den aktuelle studielitteraturen. Og som prinsipp bør mediaressurser kjøpt inn for offentlige midler stilles til disposisjon for hele det offentlige biblioteknettverket. Derfor er det viktig at bibliotekloven endres til å gjelde alle offentlige bibliotektyper og deres plikt til å bidra med mediaressurser til fellesskapet.

Dokumenter i saken:

- Kopi av "Høringsbrev – Bibliotekreformen 2014"
- Bibliotekreform 2014. Del I: Strategier og tiltak
(www.abm-utvikling.no/publisert/ABM-skrift/2006/del1_web.pdf)